

Fotokunstnik Kristel Lukats peab tähtsaks elujõudu ja positiivsust

JAAN LUKAS

Fotograafide ja fotokunsti edendajale Kristel Lukatsile (80) on läbi aegade energiat ja vitsaalsust andnud positiivne maailmakäsitlus ning tervislikud ja mõneti ekstreemsedki eluviisid.

Kui kirjanduslik ja reaalne maailm segamini ajada, siis Kristel Lukatsi elukäigus leidub sarnasus teleseriaali "Kättemaksukontor" ülemdetektiiv Freya Narvikuga. Mõlemad naised on erialalt füüsikud, kes on valinud endale uue elukutse ja kutsumuse.

Esimese kaamera "Komsomlets" kinkis Kristelile sõjast naasnud isa 1947. aastal. Esimesed pildid tegi ta Järva- ja Eiveres, vanaisa väikeses metsatalus tikripöösast, pumbakaevust, tillukesest kuusest karjamaal ja vaskkast.

Huvi fotograafia vastu süvenes seitsmekümendate aastate keskpaigas, kui haigestunud pojaga kodus olles sai ajaviiteks pildistama hakatud. Hobi loogiliseks jätkuks oli ühinemine Tallinna fotoklubiga.

Eiveres asub Kristel Lukatsi maakodu praegugi ning seal vestlesime fotograafia võimalikest mõjudest inimesele ja tema enesetundele.

"Minu arusaamade kohaselt peaks fotograafia ennekoike hingele rahuldust tooma ja positiivseid emotsioone pakkuma. Kui vaatad maailma läbi kaamera, siis avastad, kui huvitav see on ja tekib tahtmine ümbritsevat ilu ja omapära esile tuua."

Kristel Lukatsi sõnul võib inimesele psüühiliselt haiget teha, kui teda ootamatult ja

ebameeldivas olukorras pildistada.

"Paparatsod on justkui mõrtsukad. Ise väldin sellist pildistamisviisi ja kui inimest talle ootamatult fotografeerin, siis näitan talle, kuidas ta pildile on jäänud," lausub ta. "Inimese väljanägemist fotol mõjutavad suuresti tema isikoomadused. Tugev ja optimistlik inimene on väga harva inetu väljanägemisega ja seda vähem hingelaadilt."

Üheks fotokunsti ainulaadsuseks ja üheks suuremaks väärtuseks peab Kristel võimalust hetk kinni pidada ja seda hoida nii meie kaasaegsete, kui ta tulevaste põlvete jaoks.

"Inimkonnal on olnud kaks unistust. Esimene on hetke jäädvustamine ehk fotograafia, teine aga lendamine, mille on mulle lähedaseks ja kättesaadavaks teinud langevarjuhüpped."

Langevarju ja tõukerattaga

Üliõpilasena oli Kristel Lukats valiku ees, kas hakata tegelema alpinismi või langevarjuhüpetega. Tema otsustas tegelema hakata langevarjusportiga ja seda ka väiksemaid riske silmas pidades. Langevarjuhüppeid harrastas Kristel Lukats aastail 1956-1963 ja ta tõi üleliiduliselt võistlusel Eestile esimese medalid täpsushüpetes.

KRISTEL LUKATSI foto

"Ülevalt on maailma uhke ja põnev vaadata olnud," lausub Lukats. Ekstreemsust ja atraktiivust leidub ka Kristel Lukatsi tänapäevases liikumisviisis.

Pärast tervenemist katsumusterohkest haigusest hakkas ta jalgadele ja kogu organismile kõige meelepärasmaks liikumisviisiks pidama sõitmist tõukerattaga, millele pandi hellitavaks nimeks Rocinante. Kuulsa hobuse nimega ratas on viinud Kristelit tööle Tallinna raekojas asuvasse fotokeldrisse, kus ta pikemat aega näitusekuraatori ja korraldajaks oli. Tõukeratas sobib hästi sõitmiseks vanalinna kitsastel tänavatel.

Rattasõidu tõttu on nooruslikule daamile tänavatel üsna mitut moodi järele vaadatud. Vahel kui "tülilike liik-

lejale", mõnikord aga ehk ka tähelepanuga, mis saab sage li osaks nägusatele tütarlastele ja noortele daamidele kevadisel või suvisel tänaval. Kristel võtab ise seda kõike suuresti huumoriga. "Huumor aitab elada ja ilma huumoritundeta inimesed on tülilad nii enda, kui ka teiste jaoks," arvab ta.

Elu väärrib rõõmustamist

Kristel Lukatsi ajaga kaasaskäimist tõestab tema facebooki konto ja sülearvuti, mis on fotokunstnikuga peaaegu alati kaasas ja kuhu usinasti pilte talletatud saab. "Eesti fotograafia lustakale vanaemale" ei meeldi virisemine ja ta taunib ka seda, kui hädaldajateks on tema eakaaslased, seniorieas inimesed.

Oma elukreedo on Kristel Lukats laenanud Norra romaani- ja näitekirjanikult Kunut Hamsunilt (1859-1952) ja see kõlab nii: "Rõõmuse elu üle, sest surnud saad sa olla kohutavalt kaua..."

Küllap võime me siis veel kaua-kaua tänavatel ja mitmesugustel sündmustel näha elutarga pilguga krapsakat naist ümbritsevat elu jäädvustamas.

***

"Kristel on tundliku hinge- ja enastohverdav ja töökas, terane ja tähelepanelik," on fotokunsti ajakirjas "Positiiv" öelnud fotograaf Peeter Langovits.

* Rocinante – Cervantese Don Quixote hobune, kelle nimi on mitmeti tõlgendatav ja mitmetähenduslik.

Eakad on varandus

Rahvas, kes ei austa oma eakaid, on ennast ilma jätnud oma mälestust ja järelkult ka tulevikust, ütles paavst Franciscus 19. novembril peetud jumalateenistusel. Ta rääkis oma jutluses elatunud kirjatundjast Eleasarist, kes oli eeskujuks noortele ning valis usu nimel au ja märtrisurma. Selle inimese järjekindlus, õilsus ja veendumused on tõeline pärand.

Me elame ajal, kui eakate ja vanade inimestega ei arvestata. Sellest on kohutav rääkida, kuid neist püütakse eraldada, arvates, et nad segavad ja tüütavad.

Eakad pakuvad meile ajalugu, teadmisi, usku ja annavad selle meile kõigile päranduseks. Eakaid saab võrrelda hea vana veiniga – neis on seda õilsuse jõudu, mis meile päranduseks jääb.

Paavst meenutas siinkohal lugu, mida ta kuulis oma lapsepõlves. Selle loo tegelasteks on perekond – ema-isa, kaks last ja eakas vanaisa, kes ei suutnud enam süüa ilma ennast määrimata. Ärritunud isa selgitas lastele, miks vanaisa nii teeb ning ostis vanaisale lauakese, mille taga ta teistest eraldi sööma pidi.

Kord koju tulles leidis isa ühe oma lastest midagi meisterdamast. „Mida sa teed?“ küsis isa. „Lauda. Et saaksid eraldi istuda, kui saad sama vanaks kui vanaisa.“

„Selle kasuliku loo jätsin ma meelde kogu eluks“, ütles paavst. „Eakad – see on meie varandus. Tegelikult näib vanadus meile inetuna – on ju nii? Kuid see näib nii haiguste ja muu taolise tõttu. Tarkus, mis on meie vanaisadel – see on pärand, mille peame vastu võtma. Rahvas, kes ei hoia ja ei austa oma eakaid, ei oma tulevikku, sest sellel rahval pole mälu. See rahvas on end ise mälest ilma jätnud. Meile oleks kasulik mõelda vanakestest, kes on elavad vanadekodudes ja eakatest, kes on hüljatud oma sugulaste poolt. Need inimesed on varanduseks kogu ühiskonnale!“

Lühendatult, Raadio Vatikan

GoodNews: Kuri sõna teeb palju kurja ja hea sõna muudab maailma!

MONIKA KUZMINA, GoodNews peatoimetaja

Millal sina viimati kellegi eest välja astusid? Millised on sinu suurimad väärtused, mille nimel oled nõus võitlema ja võitletki? Kas sinu elus on inimesi, kelle eest sa seisad, selg sirge ka siis, kui sinu kõrval enam kedagi sirge seljaga pole?

Kuidas kuri mõte, sõna või tegu siis meile ikkagi mõjub? Vastus on väga lihtne – meil on valus, meil võib olla väljakannatamatult valus! Kuri sõna võib olla tappev...rääkimata kurjast teost!

Hea mõte aga muudab meid ennast paremaks, hea sõna paneb inimesed naeratama ning hea tegu aga annab tiivad meile endale ja inimesele, kellele head teeme.

Sel korral soovitan vaadata heade uudiste portaalist äärmiselt liigutavaid videolugusid!

Kindlasti soovitan vaadata heade uudiste portaalist liigutavaid videoid vaprast noortest, kes astusid välja puudega noorema koolikaaslase eest. Ma tunnen nende noorte üle suurt uhkust ja palvetan nende eest. Palveta sina ka. Ja ära muretse, palvetamises pole midagi keerulist – saadame lihtsalt üheskoos nende noortele palju häid mõtteid ja soove.

Loo leiab üles heade uudiste portaalist GoodNews (www.goodnews.ee) pealkirja "LIIGUTAV VIDEO! Lugu sellest, kuidas üksteist armastada!" järgi.

Lisaks tunnen suurt autunnet meie eestlaste üle välismaal, kes hoiavad meie rahva au, väärtust ja väärikust kõrgel. Üheks selliseks eestlaseks on Belgias elav klaverikunstnik ja helilooja Heli Jakobson, kelle tegemistest samuti heade uudiste portaalis juttu tuleb. Videoloo sügavast inimesest ja tema tegemistest leiab üles pealkirja "VIDEO! Eestlane, kes hoiab meie rahva au kõrgel ka välismaal – Heli Jakobson!" järgi.

Veel leiab pealkirja "VIDEO! Headus sünnitab headust!" järgi üles videoloo, mille sisuks on see, kuidas üks hea tegu sünnitab järgmise hea teo.

Ja lõpetuseks läheneva jõuluperioodi eel soovitan vaadata ka videot Ameerikas elavast ja sinna sisserännanud meest, kes töötab bussijuhina ja peale tööd valmistab igal õhtul vaestele toitu ning jagab selle tasuta tühja kõhtu kannatavatele inimestele.

Loo leiab üles pealkirja "VÄÄRT VIDEO! USA-s elab mees, kes on valmistanud 5 aastat heategevuseks toitu!" järgi.

HEAD VAATAMIST – www.goodnews.ee

Soovin Terviselehe lugejatele ikka ainult positiivseid mõtteid, energiat pakutavaid sõnu ja loomulikult ainult häid tegusid.

Veel soovin kõikidele vaprust seista nende eest, kes seda tõesti vajavad.